

آپدیت تیر ۱۴۰۵

بررسی تله‌های تستی

نکات مهم

خلاصه

خلاصه روانشناسی افراد با نیازهای خاص ۲

منبع اصلی: انتشارات دانشگاه پیام نور - ویرایش ۱۴۰۵ (سید رضا میر مهدی)

// مناسب برای

روانشناسی و سایر رشته‌های مرتبط پیام نور

// نویسنده جزوه

تیم تالیف بژیک

// نوع فایل

خلاصه میکرو طبقه‌بندی شده

// کیفیت

تضمین ۱۰۰٪ مطالب

۵

ساعت مطالعه

۱۰۰٪

پوشش نکات

۴۹

صفحه مفید

فصل اول: تاریخچه، تعریف و طبقه بندی افراد با نیازهای خاص

مقدمه

- ✓ مطالعه در زمینه کودکان با نیازهای خاص، در حقیقت مطالعه تفاوتها و از منظر دیگر مطالعه شباهتهاست؛ زیرا این کودکان در عین تفاوت با همسالان خود و داشتن ترکیبی از تواناییها و ناتوانیها، چون انسان هستند می‌خواهند زندگی کنند و نیازمند پذیرش و دوست داشتن می‌باشند.
- ✓ توجه همزمان به این تفاوتها و شباهتها، وظیفه خانواده و نظام آموزشی را سنگین‌تر کرده است، اما پیشرفت‌های روان‌شناسی و علوم پزشکی فهم کامل‌تری برای شناسایی این کودکان فراهم نموده است.
- ✓ در گذشته به دلیل عدم آگاهی از علل معلولیتها، کودکان کم‌توان ذهنی همواره مورد آزار قرار می‌گرفتند؛ اما امروزه پیشرفت‌های ژنتیک نشان داده است که علت کم‌توانی‌هایی نظیر سندرم دان، اختلالات کروموزومی است و نه ارواح شیطانی که این امر به کنترل و آموزش بهتر کمک می‌کند.

تفاوت‌های بین فردی و درون فردی

- ✓ توجه به تفاوت افراد بشر با یکدیگر، بخشی از میراث روان‌شناسی جدید است.
- افلاطون معتقد بود تفویض حرفه به افراد باید برحسب قابلیت و شایستگی آنها صورت گیرد.
- ارسطو به تفاوت‌های نژادی، جنسی و اجتماعی موجود در جوامع اهمیت داده است.
- در اوایل قرن هجدهم، روسو با تغییر افکار مردم، رویکرد آموزش شاگرد محور را بنیان گذاشت و تأکید کرد آموزش باید بر پایه استعداد، علایق و متناسب با سن کودک باشد.
- گالتون مؤثرترین قدم را در راه مطالعه تفاوت‌های فردی برداشت و تلاش کرد ثابت کند نبوغ و تیزهوشی ارثی است.
- ✓ تمامی کودکان هم از نظر ویژگی‌های جسمانی و هم از نظر توانمندی‌های هوشی با یکدیگر تفاوت دارند و روان‌شناسی این موارد را در دو حوزه مطالعه می‌کند.

منظور از تفاوت‌های بین فردی، تفاوت‌های موجود بین افراد از نظر ویژگی‌های ظاهری و همچنین خصوصیات اخلاقی، شناختی، روانی و هوشی است؛ این نوع تفاوت‌ها هر انسانی را منحصر به فرد و استثنایی می‌سازد.

- ✓ در آیات قرآن کریم نیز به تفاوت روش، خلق و خو و صورت‌های گوناگون اشاره شده است.

منظور از تفاوت‌های درون فردی، تفاوت‌هایی است که در حوزه استعدادها، توانمندی‌ها و مهارت‌های هر فرد در وی مشاهده می‌گردد، زیرا افراد در درون خود نیز دارای استعدادهای متفاوتی می‌باشند.

دقت کنید: توجه به تفاوت‌های درون فردی توجه به تفاوت در استعدادها و افراد است؛ مثلاً ممکن است دانش‌آموزی در ریاضیات بسیار قوی ولی از نظر توانایی هنری یا موسیقی در حد متوسط یا ضعیف باشد.

این تفاوت‌های درون فردی یکی از دلایل گسترش برنامه‌های آموزش انفرادی در نظام آموزشی است و در مطالعه افراد با نیازهای خاص، به هر دو نوع تفاوت توجه می‌شود.

دقت کنید: در حقیقت در این رویکرد، آموزش‌ها بر اساس توانمندی‌ها و ظرفیت‌های کودک و با در نظر گرفتن ناتوانی‌ها و محدودیت‌های وی سطح خدمات ارائه می‌گردد و بدون توجه به تفاوت‌های بین فردی و درون فردی امکان‌پذیر نمی‌باشد.

کودکان با نیازهای خاص

نیازهای خاص یک اصطلاح آموزشی است و مربیان آموزش و پرورش اولین کسانی هستند که به خصیصه‌های عاطفی، شناختی و رفتاری این کودکان پی برده و برای آموزش آن‌ها اقدام می‌کنند.

دقت کنید: در آمریکا به تمامی کودکانی که به نحوی با کودکان طبیعی و هم‌سن خود از نظر فکری، جسمی، عاطفی، عقلانی، رفتاری و غیره فرق داشته باشند، استثنایی گفته می‌شود (شامل تیزهوشان هم می‌شود).

دقت کنید: در انگلستان لغت استثنایی را محدود به تیزهوشی می‌کنند و سایر کودکانی را که به عللی تحت حمایت و آموزش خاص قرار دارند کودکان ویژه می‌گویند.

تعریف کرک و همکاران (۲۰۱۲) از کودک با نیازهای خاص: «کودکی که از نظر ذهنی یا رفتاری یا جسمی - حرکتی نسبت به کودکان همسال خود متفاوت است و به دلیل این تفاوت‌ها، نیازمند آموزش‌های ویژه است».

تحلیل تعریف کرک شامل دو بخش است: بخش اول بر ویژگی‌های ذهنی، رفتاری، جسمی و یادگیری تأکید دارد و بخش دوم بر ضرورت مقایسه این تفاوت‌ها با گروه هنجار از طریق مشاهده و آزمون‌ها.

آموزش ویژه

آموزش ویژه یک برنامه فردی برای برآورده کردن نیازهای آموزشی دانش‌آموزان است که فرصت‌های یادگیری ناموجود در شرایط عادی را برای آن‌ها فراهم می‌کند.

اوایل قرن نوزدهم: آموزش عمومی کودکان با نیازهای خاص در ایالات متحده آغاز شد.

اوایل قرن بیستم و دهه ۱۹۷۰: آموزش در مدارس ویژه روزانه انجام می‌شد و سپس کلاس‌های ویژه در مدارس عادی پدید آمدند.

- ✓ پیشرفت آموزش‌های ویژه حاصل گسترش تاریخی توجه به ناتوانان، توجه قانونی/اجتماعی به فراهم‌سازی خدمات، و پیشرفت پژوهش در مداخله دوران اولیه کودکی است.
- ✓ قانون عمومی ۹۴-۱۴۲ آموزش رایگان و مناسب را برای تمامی کودکان معلول فراهم ساخت.

دقت کنید: این قانون بر این نکته تأیید می‌کند که کودک معلول باید در محیطی با کمترین محدودیت، آموزش ببیند.

کودک در معرض خطر

- ✓ کودکی است که به دلیل شرایط نامساعد تولد یا قرار گرفتن در محیط نامناسب و مراقبت‌های ناکافی والدین، دچار مشکلات ناخوشایند تحولی می‌گردد.
- ✓ این کودکان ممکن است در ابتدا ناتوانی نداشته باشند، ولی به دلیل زندگی در این محیط به احتمال زیاد دچار ناتوانی می‌شوند.
- ✓ هدف نهایی برنامه‌های مداخله‌ای (پزشکی، تغذیه‌ای و آموزشی)، فراهم‌سازی شرایط آموزشی برابر با سایر همسالان برای این کودکان است.

زمینه تاریخی توجه به کودکان با نیازهای خاص

- اوایل سال‌های ۱۸۰۰ میلادی: ریشه‌های تاریخی توجه به این کودکان شکل گرفت و ایتارد فرانسوی یکی از پیشگامان آن بود.
- سال ۱۷۹۹: ایتارد پسر ۱۲ ساله‌ای به نام ویکتور را که در جنگل و به دور از زبان بزرگ شده بود پیدا کرد و با وجود محدودیت‌های حسی کودک، تلاش‌های ۵ ساله‌اش، نخستین پایه‌های آموزش انفرادی و روش مطالعه موردی را بنا نهاد.
- اهداف برنامه ایتارد شامل تحریک علاقه کودک به زندگی اجتماعی، گسترش علایق، کارگیری زبان و توانمندی‌های ذهنی بود.
- سال ۱۸۵۰: سگن (شاگرد ایتارد) روش‌های استاد را ابداع و «روش فیزیولوژی» نامید که شامل آموزش‌های حسی-حرکتی و گفتاری بود و آن را در آمریکا با تأکید بر مهارت‌های خودکفایی و شغلی توسعه داد.
- دوره هاو: هاو (شاگرد دیگر ایتارد) با الهام از سگن مدرسه پرکینز ویژه نابینایان را تأسیس کرد تا استقلال کودکان معلول در جامعه فراهم شود.
- از دهه ۱۹۷۰ به بعد: اندیشمندانی چون سالیوان مکی، فارل و ماریا مونته‌سوری (که متأثر از سگن بود) بر آموزش کودکان استثنایی تأثیر شگرفی گذاشتند.

تاریخچه آموزش ویژه در ایران